

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 405/2011-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. októbra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti G., a. s., B., zastúpenej advokátom Mgr. P. Š., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 a jeho rozsudkom z 30. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti G., a. s., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júna 2011 doručená sťažnosť doplnená podaním z 24. augusta 2011 spoločnosti G., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1

Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 a jeho rozsudkom z 30. marca 2011.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je v procesnom postavení žalovanej (v citáciách aj „odporca“, pozn.) v súdnom spore žalobcu (v citáciách aj „navrhovateľ“, pozn.) Ing. B. B. z B. o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce a náhrady mzdy vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 58 C 126/2007. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom č. k. 58 C 126/2007-393 zo 14. októbra 2008 určil, že výpoveď daná navrhovateľovi listom odporcu z 22. januára 2007 je neplatná a pracovný pomer medzi navrhovateľom a odporcom trvá, v časti požadovanej istiny a úroku z omeškania z tejto sumy konanie zastavil, vyslovil tiež, že o náhrade mzdy a náhrade trov konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 5 Co 170/09 z 29. septembra 2009 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti, ktorou bola určená neplatnosť výpovede danej navrhovateľovi odporcom, potvrdil ako vecne správny. Z podnetu sťažovateľky podal 30. augusta 2010 generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie proti obom rozsudkom. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 z 30. júna 2011 mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora zamietol.

3. *Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že považuje «Rozsudok Najvyššieho súdu SR (i) vzhľadom na jeho neodôvodnenosť ako i nepreskúmateľnosť [vo vzťahu k Najvyšším súdom SR neriešenej a v odôvodnení Rozsudku výslovne opomenutej kľúčovej právnej otázke „právnej záväznosti akceptačného listu ako platného a existujúceho záväzku medzi spoločnosťou G. a s. a p. Š. vo vzťahu k hodnoteniu o obsadenosti či voľnosti pracovného miesta projektového manažéra“] za arbitrárny a (ii) v kontexte na absolútne nesprávne právne posúdenie veci [spočívajúce v „príkaze“ vyslovenom Najvyšším súdom SR v Rozsudku, aby jeden účastník (sporového) konania (G.) porušil svoj konkrétny „platný“ záväzok voči tretej osobe (p. Š.), a takéto porušenie platného záväzku (Akceptačného listu)*

prejudikuje v Rozsudku ako správny a ústavno-konformný výklad § 63 ods. 1 písm. b v spojení s § 63 ods. 2 písm. a) Zák. prác.] za ústavne nekonformný, a preto v celosti za nezákonný a v konečnom dôsledku i za protiústavný.».

4. Podľa názoru sťažovateľky „skutkové ako i právne závery vyvozené Najvyšším súdom SR v napádanom Rozsudku sú zjavne neodôvodnené, a preto arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlniteľné a neudržateľné, ktoré mali v predmetnej veci za následok porušenie... základného práva... na súdnu ochranu... podľa čl. 46 ods. 1 ústavy... podľa čl. 36 ods. 1 listiny... práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru... a tiež čl. 1 ods. 1... v nadväznosti na čl. 2 ods. 2 ústavy... v spojení s čl. 2 ods. 2 listiny...“.

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom („svojím nálezom vyslovil“):

„1. základné právo spoločnosti G., a. s... na súdnu (a inú právnu) ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a základné právo na súdnu (a inú právnu) ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny... a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... rozsudkom Najvyššieho súdu... zo dňa 30. marca 2011 sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 porušené boli;

2. rozsudok Najvyššieho súdu... zo dňa 30. marca 2011 sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie;

3. spoločnosti G., a. s..., B... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 471,28 Eur, ktorú je Najvyšší súd... povinný uhradiť...“

Súčasne navrhla odložiť vykonateľnosť rozsudku najvyššieho súdu, uložiť okresnému súdu dočasne sa zdržať konania v predmetnej pracovnoprávnej veci (sp. zn. 58 C 126/2007), uložiť žalobcovi „dočasne sa zdržať uplatňovania svojho práva požadovať zaplatenie náhrady mzdy“.

6. Sťažovateľka ako dôkazový materiál v sťažnosti mimo iných písomností pripojila prvostupňový rozsudok č. k. 58 C 126/2007-393 zo 14. októbra 2008, rozsudok odvolacieho súdu sp. zn. 5 Co 170/09 z 29. septembra 2009, mimoriadne dovolanie

generálneho prokurátora z 26. augusta 2010 a napadnutý rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 z 30. marca 2011.

7. V podaní doručenom ústavnému súdu 26. augusta 2011 označenom ako „Doplnenie sťažnosti... zo dňa 27. júna 2011“ (pozri tiež bod 1) sťažovateľka uviedla: «Sťažovateľ si týmto prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovoľuje zaslať do pozornosti Ústavného súdu SR a zároveň i uviesť na podporu svojej právnej argumentácie uvedenej v sťažnosti Sťažovateľa pre porušenie základných práva slobôd zo dňa 27. 06. 2011 - „nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. 8. 2007 sp. zn. II. ÚS 410/06“ - ktorý sa podľa právneho názoru Sťažovateľa v podstatnom rozsahu „analogicky“ vzťahuje tak po skutkovej ako i právnej stránke na hore uvedenú ústavnú vec.»

II.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde

nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie označených práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom postupom najvyššieho súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 z 30. marca 2011.

K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru

11. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde... Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo... prejednaná nezávislým a nestranným súdom...

12. Zo sťažnosti možno vyvodiť, že sťažovateľka vidí porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) najmä v tom, že vo veci konajúce všeobecné súdy vyslovili neplatnosť výpovede danej žalobcovi pre nadbytočnosť, a tiež preto, že sa nevysporiadali (neprihliadli na) s právnou záväznosťou akceptačného listu pre A. Š. z hľadiska hroziacej (možnej) zodpovednosti za vznik (náhradu) škody (pozri tiež bod 3).

13. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu (ako aj práva na spravodlivý proces) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale

podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

14. Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny (resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) označeným rozhodnutím najvyššieho súdu, ústavný súd predovšetkým konštatuje, že v danej veci nebola vylúčená právomoc všeobecných súdov. V právomoci ústavného súdu zostalo následne iba posúdenie, či účinky výkonu právomoci najvyššieho súdu v súvislosti s jeho rozhodnutím o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora rozsudkom sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 z 30. marca 2011 sú zlučiteľné s označeným článkom ústavy, listiny (resp. dohovoru).

15. Po oboznámení sa s obsahom rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd svoje rozhodnutie, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora, náležite odôvodnil, čo potvrdzuje jeho argumentácia vychádzajúca z v konaní zistených skutkových záverov a na tomto základe vyvedených právnych záverov. V odôvodnení najvyšší súd okrem iného (v podstatnom vo vzťahu k námietkam sťažovateľky) uviedol: «... *Na základe opakovaného podnetu žalovanej napadol generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadnym dovolaním rozsudky súdov oboch nižších stupňov. Uviedol, že v zmysle článku 2 ods. 3*

Ústavy Slovenskej republiky každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. V zmysle konštantnej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky je povinnosťou všeobecných súdov v situácii, že právny predpis dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne konformný a druhý ústavne nekonformný), vykladať právny predpis spôsobom ústavne konformným. V danom prípade odvolací súd opomenul, že § 1 ods. 2 Zákonníka práce výslovne stanovuje, že ak Zákonník práce vo svojej prvej časti neustanovuje inak, vzťahujú sa na tieto právne vzťahy všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka (teda ustanovenia § 1 až § 122 Občianskeho zákonníka). Zákonník práce neobsahuje ustanovenie zakazujúce uzatvoriť inomínatny záväzkový právny vzťah podľa Občianskeho zákonníka za podmienky, že neodporuje právnym predpisom. Generálny prokurátor vyslovil nesúhlas s názorom odvolacieho súdu, že pracovné miesto je obsadené len v prípade, že na toto miesto bola uzatvorená pracovná zmluva. V konaní bolo dostatočne preukázané, že žalovaná a A. Š. uznali svoju viazanosť akceptačným listom a ich súvisiacimi ústnymi dojednaniami a prejavmi vôle. Porušením takto založeného záväzku by sa druhá strana mohla domáhať náhrady škody voči strane, ktorá ju zaviniła. Vzhľadom na to, že podpísaním akceptačného listu a následnými ústnymi dojednaniami bol medzi žalovanou a A. Š. založený záväzok ohľadom obsadenia pracovnej pozície projektového manažéra, nebolo možné považovať túto pozíciu v čase dania výpovede žalobcovi za voľnú. Žalovaná preto ani nemala voči žalobcovi ponukovú povinnosť ohľadom pozície projektového manažéra, ktorá už bola v čase dania výpovede obsadená. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že A. Š. a žalovaná sa najneskôr pri podpise akceptačného listu dohodli na všetkých náležitostiach pracovnej zmluvy podľa Zákonníka práce. Deň nástupu do práce (rovnako tiež miesto výkonu práce) dohodli ústne. Bez ohľadu na skutočnosť, že k formálnemu písomnému vyhotoveniu pracovnej zmluvy na pracovnú pozíciu projektový manažér došlo až 14. februára 2007 a deň nástupu do práce v nej bol datovaný dňom 15. februára 2007, de iure k založeniu pracovného pomeru na túto pozíciu došlo ešte pred daním výpovede žalobcovi - už 20. decembra 2006. Samotný podpis pracovnej zmluvy 14. februára 2007 bol len písomným potvrdením predchádzajúcich prejavov vôle zmluvných strán, a preto nie je v danej veci ani rozhodujúci. Pokiaľ súdy na základe vyššie uvedeného nedospelí k záveru, že žalovaná vo vzťahu k žalobcovi splnila svoju ponukovú povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce ponúknutím jedinej voľnej

pozície (Hotline Operátor Retail), a že teda jemu daná výpoveď je platná, spočíva ich rozhodnutie na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Z týchto dôvodov generálny prokurátor žiadal oba napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu poprel opodstatnenosť dôvodov, so zreteľom na ktoré generálny prokurátor spochybňuje správnosť právneho posúdenia veci súdmi nižších stupňov...

Žalovaná sa v plnom rozsahu stotožnila s dôvodmi mimoriadneho dovolania a žiadala, aby mu Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vyhovel.

Najvyšší súd ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že tento opravný prostriedok podal včas generálny prokurátor (§ 243g O. s. p.) na základe podnetu účastníčky konania (§ 243e ods. 1 a 2 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie treba zamietnuť.

Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Procesné vady konania vymenované v § 237 O. s. p. a tzv. iné procesné vady konania majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci generálny prokurátor nenamietal a v konaní o mimoriadnom dovolaní ani nevyšli najavo.

Mimoriadne dovolanie ako dovolací dôvod uvádza, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Zo spisu vyplýva, že žalovaná dala žalobcovi listom z 22. januára 2007 výpoveď z pracovného pomeru v zmysle § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Podľa tohto ustanovenia zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď z dôvodu, že sa zamestnanec stal nadbytočný vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov s cieľom zvýšiť efektívnosť práce alebo o iných organizačných zmenách. Podmienkou platnosti výpovede danej z uvedeného dôvodu je, že zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať, a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce (§ 63 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce), a zamestnanec nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu, ktorú mu zamestnávateľ ponúkol v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce alebo sa podrobiť predchádzajúcej príprave na túto inú prácu (§ 63 ods. 2 písm. b/ Zákonníka práce). Splnenie tejto ponukovej povinnosti musí preukázať zamestnávateľ.

Generálny prokurátor zastáva v mimoriadnom dovolaní názor, že výpoveď daná žalobcovi nie je neplatná z dôvodu nesplnenia ponukovej povinnosti vyplývajúcej z § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaná podľa neho túto povinnosť splnila tým, že mu ponúkla voľné pracovné miesto na pozícii „Hotline Operátor Retail“. Uvedená povinnosť sa netýkala pracovného miesta „projektový manažér“, ktoré v čase dania výpovede žalobcovi nebolo voľné. Pracovná pozícia „projektový manažér“ bola už totiž v tom čase obsadená, o čom svedčí aj akceptačný list vyhotovený žalovanou, ktorý osobne prevzal A. Š.

Akceptačný list sa v mimoriadnom dovolaní spomína v dvoch právnych a významových rovinách: 1. ako v písomnej forme vyhotovený úkon, ktorý spolu s ústnymi dohovormi žalovanej a A. Š. svedčí o tom, že 20. decembra 2006 bola medzi nimi uzavretá pracovná zmluva, 2. ako úkon zakladajúci záväzkový vzťah, ktorého právne účinky bez ďalšieho vedú k záveru, že pracovná pozícia projektový manažér bola u žalovanej už od uvedeného dňa obsadená a žalovaná nemala možnosť zamestnávať žalobcu na tomto pracovnom mieste.

1. Zákonník práce neobsahuje definíciu pojmu „právny úkon“. Aj v pracovnoprávných vzťahoch ale pod právnym úkonom treba rozumieť prejav vôle smerujúci najmä k vzniku, zmene alebo zániku tých práv alebo povinností, ktoré právne predpisy s takýmto prejavom spájajú (§ 1 ods. 2 Zákonníka práce a § 34 Občianskeho

zákonníka). Prejav vôle môže byť urobený konaním alebo opomenutím, môže sa stať výslovné alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti o tom, čo chcel účastník prejavíť. Náležitostami prejavu vôle sú jeho zrozumiteľnosť, určitosť a v niektorých prípadoch tiež forma. Ak nie je prejav vôle jednoznačný, možno pochybnosti o tom, aká vôľa bola prejavená a aký bol jej obsah, odstrániť výkladom. Prejav vôle treba vykladať tak, ako to so zreteľom na okolnosti, za ktorých sa urobil, zodpovedá dobrým mravom (§ 15 Zákonníka práce). Výklad právneho úkonu ale môže vždy smerovať len k objasneniu toho, čo bolo skutočne prejavené; výkladom nemožno (dodatočne) meniť zmysel právneho úkonu, dotvárať, dopĺňovať alebo meniť jeho obsah či účel.

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní zastáva názor, ktorý bol v konaní na súdoch nižších stupňov prezentovaný žalovanou, že akceptačný list v spojení s obsahom ústnych dojednaní žalovanej a A. Š. treba považovať za pracovnú zmluvu, v dôsledku čoho bol dňom 20. decembra 2006 založený medzi nimi pracovný pomer.

Najvyšší súd pripomína, že v pracovnoprávných vzťahoch je prípustnosť atypických zmluvných foriem vylúčená. Podľa § 18 Zákonníka práce je zmluva podľa tohto zákona alebo iných pracovnoprávných predpisov uzatvorená, len čo sa účastníci dohodli na jej obsahu. Uvedené kogentné ustanovenie Zákonníka práce je právnou teóriou i aplikačnou praxou spájané so zásadou numerus clausus zmluvných typov v pracovnom práve, ktorá vyjadruje zákaz iného správania, ako je správanie predpokladané pracovnoprávnou normou. Keďže Zákonník práce nepripúšťa možnosť inej úpravy vzniku pracovnoprávneho vzťahu medzi jeho účastníkmi, iba takej, ktorá je obsiahnutá v príslušných ustanoveniach pracovnoprávných predpisov, považuje sa iná úprava za takú, ktorá je v rozpore s príslušnými pracovnoprávnymi predpismi. V dôsledku toho aj sloboda určenia obsahu pracovnej zmluvy zmluvnými stranami je limitovaná kogentnými ustanoveniami pracovnoprávných predpisov - zmluvné strany sa nemôžu dohodnúť na obsahu pracovnej zmluvy, ktorý by bol v rozpore s nimi.

Pracovný pomer sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou medzi zamestnávateľom a zamestnancom (§ 42 ods. 1 Zákonníka práce). Pracovnou zmluvou možno založiť pracovný pomer ešte pred jeho vznikom. Zákonník práce ani iný pracovnoprávny predpis neustanovuje, v akom časovom predstihu možno založiť pracovný pomer pred jeho vznikom. Pracovné zmluvy uzatvorené s určitým časovým predstihom pred vznikom pracovného

pomeru v aplikačnej praxi nahrádzajú predzmluvné typy, akým je napríklad zmluva o budúcej pracovnej zmluve, ktorú podľa znenia ustanovenia § 1 Zákonníka práce nemožno považovať za právnu skutočnosť zakladajúcu pracovnoprávny vzťah (vid' Barancová H., Zákonník práce, Komentár, SPRINT, Bratislava, 2007, str. 365). Nedodržanie písomnej formy pracovnej zmluvy nemá za následok neplatnosť tohto právneho úkonu (vid' Zborník III. str. 19). To znamená, že pracovnú zmluvu možno platne uzavrieť aj ústne alebo konkludentným prejavom vôle. Požiadavkou, aby pracovná zmluva bola uzavretá v písomnej forme, sa na jednej strane vyjadruje princíp ochrany zamestnanca pre prípad vzniku pochybností o vzniku pracovného pomeru a na strane druhej sa súčasne zakladá povinnosť zamestnávateľa dbať o splnenie tejto požiadavky v záujme právnej istoty a preukázateľnosti rozhodujúcich skutočností pre prípad sporu o vzniku pracovného pomeru a o náležitostiach pracovnej zmluvy (vid' bližšie Komentár k Zákonníku práce, 2002, ASPI, k § 1).

Podľa § 43 ods. 1 Zákonníka práce je zamestnávateľ povinný v pracovnej zmluve so zamestnancom dohodnúť podstatné náležitosti, ktorými sú: a/ druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručná charakteristika, b/ miesto výkonu práce (obec a organizačnú časť alebo inak určené miesto), c/ deň nástupu do práce, d/ mzdové podmienky, ak nie sú dohodnuté v kolektívnej zmluve.

V akceptačnom liste (č. l. 217 spisu) zamestnávateľ žalobcu uviedol: „Týmto akceptačným listom potvrdzujeme náš zámer zamestnať p. A. Š. na pozíciu Project Manager v našej spoločnosti G., a. s. Pracovná zmluva bude uzavretá medzi zmluvnými stranami v slovenskom jazyku podľa zásad našej spoločnosti. Dátum nástupu bude dohodnutý dodatočne. Základná mesačná mzda bude vo výške 30 000 Sk mesačne, po skončení 3-mesačnej skúšobnej lehoty 35 000 Sk mesačne + prémie podľa Internej smernice spoločnosti G., a. s. Pracovná zmluva bude uzavretá na dobu neurčitú so skúšobnou dobou 3 mesiace“.

Akceptačný list nepotvrdil založenie pracovného pomeru 20. decembra 2006, iba deklaroval zámer (úmysel) potenciálneho zamestnávateľa existujúci ku dňu vyhotovenia akceptačného listu založiť v budúcnosti pracovný pomer (vid' slová „potvrdzujeme zámer zamestnať“) s A. Š. ako potenciálnym zamestnancom. Zreteľne je v ňom vyjadrené, že samotný akceptačný list nie je ešte pracovnou zmluvou (vid' na dvoch miestach uvedené

slová „pracovná zmluva bude uzavretá“). K argumentácii, že akceptačným listom a „následnými ústnymi dojednaniami a prejavmi vôle“ (v mimoriadnom dovolaní ničím nešpecifikovanými a nekonkretizovanými) bola k 20. decembru 2006 uzavretá pracovná zmluva, najvyšší súd uvádza, že táto argumentácia by mohla byť opodstatnená, len ak by ich vzájomné dojednanie už v uvedený deň obsahovalo všetky podstatné náležitosti pracovnej zmluvy (§ 43 ods. 1 Zákonníka práce).

Zo spisu vyplýva, že možnosti zamestnania A. Š. u žalovanej boli predmetom jeho osobného rokovania najskôr s A. R., ktoré sa uskutočnilo na prelome novembra a decembra 2006. Podľa vyjadrenia samotného A. Š. zostalo aj po tomto stretnutí otvorené, „kedy bude môcť nastúpiť“ (viď č. l. 306 spisu). Svedkyňa M. G. na pojednávaní 6. decembra 2007 (č. l. 304 spisu) uviedla, že telefonicky a elektronickou poštou komunikovala s A. Š. od začiatku decembra 2006 „o vyplnení akceptačného listu“. Osobne sa s ním stretla 20. decembra 2006; na tomto stretnutí „nebola dopredu dohodnutá doba nástupu do práce“. Potvrdila aj to, „že pracovná zmluva bola pripravená až ku dňu nástupu do práce, podpísaná 14. februára 2007 s tým, že pracovný pomer vznikol dňa 15. februára 2007“. Na opakovanú výzvu súdu potvrdila, že 20. decembra 2006 zostal otvorený „deň nástupu do práce“. Svedok A. Š. na tom istom súdnom pojednávaní na otázku súdu, čo všetko mu bolo pri akceptačnom liste oznámené okrem pracovnej pozície a mzdy uviedol, že „poznal len plat a odmeny sa riešili priebežne“. Vysvetlil tiež, že u žalovanej nenastúpil „hneď“ (t. j. po vystavení akceptačného listu) preto, lebo „u predchádzajúceho zamestnávateľa mal rozbehnuté projekty a len s podmienkou ich dokončenia mohol rozviazať pracovný pomer“. Podľa názoru žalovanej takéto „nedohodnutie konkrétneho dátumu dňa práce však per se neznamená neučinenie za dosť príslušnej podstatnej náležitosti pracovnej zmluvy. Z výsluchu vyššie uvedených svedkov totiž možno vyvodiť záver, že medzi žalovanou a A. Š. došlo najneskôr pri podpise akceptačného listu ku konsenzu ich prejavov vôle tým spôsobom, že deň nástupu do práce bol vymedzený právnou skutočnosťou ukončenia pracovného pomeru u jeho predchádzajúceho zamestnávateľa, t. j. najneskôr uplynutím 2-mesačnej výpovednej doby, ktorá by v prípade výpovede začala plynúť dňom 1. januára 2007 a skončila by dňom 28. februára 2007“. Tento názor žalovanej nie je ničím podložený.

Najvyšší súd pripúšťa, že deň nástupu do práce môže byť dohodnutý nielen priamym časovým určením, ale tiež iným, dostatočne presným a nezameniteľným určením, ktoré je

založené na použití skutočností nevymedzených konkrétnym dňom. So zreteľom na obsah akceptačného listu a zhodné vyjadrenia oboch svedkov vypočutých súdom 6. decembra 2007 ale za správny považuje právny názor súdov nižších stupňov, že k uvedenému dňu nedošlo medzi A. Š. a žalovanou k uzavretiu pracovnej zmluvy. Žalovaná aj podľa názoru dovolacieho súdu nepreukázala, že ku dňu vystavenia akceptačného listu došlo medzi ňou a A. Š. k dohode o dni nástupu do práce. Pre argumentáciu, že 20. decembra 2006 dospeli k dohode o dni nástupu do práce u žalovanej (či už určením konkrétneho dňa alebo iného nezameniteľného časového ukazovateľa) a že „dohodnutým“ dňom nástupu do práce mal byť práve deň nasledujúci po dni skončenia pracovného pomeru A. Š. u jeho predchádzajúceho zamestnávateľa, nedávajú výsledky dokazovania žiadny podklad.

Najvyšší súd na základe vyššie uvedeného uzatvára, že k 20. decembru 2006 nebola medzi A. Š. a žalovanou uzavretá pracovná zmluva.

2. Následne bolo v preskúmvanej veci potrebné posúdiť správnosť právnych záverov, ku ktorým dospeli súdy nižších stupňov pri riešení otázky, či pracovné miesto projektového manažéra bolo (mohlo byť) u žalovanej obsadené samotným vystavením akceptačného listu z 20. decembra 2006. V súvislosti s tým treba pripomenúť, že voľným pracovným miestom je pracovné miesto, na ktorom má zamestnávateľ v čase dania výpovede možnosť zamestnanca zamestnávať. Nemožnosť zamestnanca zamestnávať znamená, že zamestnávateľ nemá pre zamestnanca žiadnu prácu; ide tu teda o absolútnu nemožnosť zamestnanca ďalej zamestnávať (R 51/1997).

Pracovnoprávne vzťahy vznikajú najskôr od uzatvorenia pracovnej zmluvy alebo dohody o práci vykonávanej mimo pracovného pomeru, ak tento zákon alebo osobitný predpis neustanovuje inak (§ 1 ods. 3 Zákonníka práce). Z uvedeného ustanovenia, ktoré upravuje najskorší možný okamih vzniku pracovnoprávneho vzťahu vyplýva, že právny vzťah založený pred uzavretím pracovnej zmluvy nemožno kvalifikovať ako pracovnoprávny vzťah.

V dôsledku toho ani v danom prípade pred uzavretím pracovnej zmluvy (to znamená pred 14. februárom 2007) nemohol medzi A. Š. a žalovanou vzniknúť (či už na základe akceptačného listu alebo inak) pracovnoprávny vzťah a akceptačný list nemohol vyvolať pracovnoprávne účinky, ani v zmysle obsadenia pracovného miesta „projektový manažér“.

Obdobne by ani z prípadného nesplnenia zámeru zamestnávateľa deklarovaného v akceptačnom liste nebolo možné vyvodzovať pracovnoprávne dôsledky.

Najvyšší súd uzatvára, že pokiaľ určité pracovné miesto ku dňu dania výpovede zamestnancovi podľa § 63 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce nebolo obsadené na základe pracovnej zmluvy, zostáva voľným pracovným miestom, na ktorom má zamestnávateľ možnosť zamestnanca zamestnávať (§ 63 ods. 2 písm. a/ Zákonníka práce), aj v prípade, že zamestnávateľ už pred uvedeným dňom vo vzťahu k tomuto pracovnému miestu písomne (v „akceptačnom liste“) potvrdil niektorému uchádzačovi o zamestnanie zámer obsadiť ním v budúcnosti predmetné pracovné miesto.

3. Z dôvodov vyššie uvedených (1. a 2.) vyplýva, že napadnuté rozsudky nespočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.). Vzhľadom na to, že nie je daný dôvod mimoriadneho dovolania a že nevyšli najavo vady konania, pre ktoré by bolo potrebné napadnuté rozhodnutia zrušiť, najvyšší súd mimoriadne dovolanie zamietol (§ 243i a 243b ods. 1 O. s. p.)...»

16. Predmetné rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

17. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozsudku presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami generálneho prokurátora zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že generálny prokurátor (a tým aj sťažovateľka) v tomto konaní dostal odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní.

18. Ústavný súd na záver poznamenáva, že dôvody rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 z 30. marca 2011 sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu a relevantných právnych noriem. Toto rozhodnutie nevykazuje znaky svojvôle, nevyhodnocuje nové dôkazy a právne závery, konštatuje dostatočne zistený skutkový stav, k čomu najvyšší súd dospel na základe vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03). Ústavný súd ešte pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

19. Vychádzajúc z uvedeného je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi posudzovaným rozhodnutím najvyššieho súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru. S prihliadnutím na odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia, ako aj s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (ako aj práva na spravodlivé súdne konanie) nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, II. ÚS 229/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

20. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone (v posudzovanej veci o takýto prípad nejde, pozn.).

21. Aj napriek tomu, že sťažovateľka, kvalifikovane právne zastúpená, v petite sťažnosti nenamietala porušenie „*čl. 1 ods. 1... v nadväznosti na čl. 2 ústavy... v spojení s čl. 2 ods. 2 listiny...*“ (porovnaj body 4 a 5), ústavný súd pre informáciu poznamenáva, že ustanovenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy (resp. čl. 2 ods. 2 listiny) neobsahujú konkrétnu garanciu základného práva a slobody, ale sú základnými či všeobecnými ustanoveniami limitujúcimi zásahy štátu vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd. V nadväznosti na uvedené treba konštatovať, že v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ústavy ústavný zákon rozhoduje vždy o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Z uvedeného teda vyplýva, že porušenie iného článku ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy namietat len v spojení s namietaným porušením už konkrétneho označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keď porušenie označených základných práv sťažovateľky zistené nebolo, nie je možné vysloviť ani záver o porušení označených základných ustanovení ústavy (resp. aj listiny).

22. K sťažovateľkinej „*doplňujúcej argumentácii*“ (bod 7) ústavný súd poznamenáva, že nálezom sp. zn. II. ÚS 410/06 z 2. augusta 2007 bol ústavnoprávne posudzovaný súdny spor týkajúci sa náhrady škody vo forme ušlého zisku z dôvodu porušenia dvoch zmlúv o spoločnej koprodukčnej výrobe televízneho programu. V predmetnej veci ústavný súd rozhodol, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Cob 226/05 z 25. mája 2006 porušil právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, zrušil predmetný rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bola skutočnosť, že sa odvolací súd nedostatočne zaoberal zásadnou odvolacou námietkou sťažovateľky, ktorá mohla v konečnom dôsledku spochybnit' nárok žalobcu na náhradu škody z jednej z posudzovaných zmlúv, a v odôvodnení svojho rozhodnutia na ňu

neodpovedal. Sťažovateľka svojou sťažnosťou z 27. júna 2011 napáda rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 M Cdo 14/2010 z 30. marca 2011, ktorým zamietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora proti odvolaciemu rozsudku krajského súdu sp. zn. 5 Co 170/09 z 29. septembra 2009 týkajúceho pracovnoprávnej veci (žaloba „o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru výpoveďou o náhradu mzdy a zaplatenie mzdy“). *Predmetné právne veci sa týkajú rôznych skutkových a právnych okolností a ich výsledky (právne závery, aplikované všeobecné záväzné právne predpisy, posudzovanie rozhodnutí iných odlišných stupňov všeobecných súdov) nie je možné navzájom aplikovať.*

23. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd nemal dôvod zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky (bod 5).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2011